

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
registrator@regeringskansliet.se
marie.egerup@regeringskansliet.se

SWEDTRAIN
genom Staffan Håkanson

Remissvar Utredning och samlad redovisning av transportmyndigheternas forsknings- och innovationsverksamhet (Trafikverket rapport: 2013:101) N2013/121/TE

SWEDTRAIN är branschföreningen för järnvägsindustrin i Sverige. Bland medlemsföretagen finns flera av världens största tillverkare av tåg och signalsystem, fordonsunderhållsföretag, fastighetsföretag och forskningsinstitut. SWEDTRAIN representerar alltså en stor del av järnvägssektorns viktigaste aktörer.

Vi lämnar härmed vårt remissvar med anledning av Trafikverkets utredning.

Frågor kring remissvaret kan ställas till Staffan Håkanson, ordförande i SWEDTRAINS FoU-kommitté, på 070-545 41 83 eller Generalsekreterare Magnus Davidsson på 08-782 08 09 alternativt på swedtrain@tebab.com

Med vänlig hälsning

SWEDTRAIN – Föreningen Sveriges Järnvägsindustrier

Staffan Håkanson
Ordförande SWEDTRAINS FoU-kommitté
Vice ordförande SWEDTRAIN

Magnus Davidsson
Generalsekreterare

Inledning

Mot bakgrund av de betydande satsningar på transportinfrastrukturen som aviserats i regeringens infrastrukturproposition 2012 är en samlad redovisning av transportmyndigheternas forsknings- och innovationsverksamhet angelägen. Swedtrain finner den övergripande sammanställningen informativ och intressant och konstaterar att redovisningen inom sjöfart och luftfart är särskilt överskådliga och informativa omfattande närmare 20 sidor vardera.

Trafikverkets redovisning på 10 sidor ger inte samma möjligheter till konkret information om forskningsinsatserna. Det går inte att utläsa hur stora Fol-insatser som görs inom järnvägssektorn. I relation till en samlad Fol-volym inom Trafikverkets område på drygt 500 Mkr är det sannolikt mindre än 100 Mkr som går till järnvägen. Swedtrain bedömer att detta är helt otillräckligt mot bakgrund av både marknadens förväntningar och de politiska ambitionerna om en ökad spårtrafik.

Fol-behov i järnvägssektorn

Riksdagen beslöt i december 2012 att godkänna satsningar på transportinfrastrukturen fram till 2025 på sammanlagt 522 Mdr kr. Detta är en väsentlig ökning av investeringsnivån jämfört med tidigare år. Utredningen konstaterar att de identifierade behoven innebär ett väsentligt ökat resursbehov jämfört med de resurser som transportmyndigheterna använder för Fol i dagsläget. Ändå beskriver utredningen en ökning av de årliga resursbehoven inom Trafikverket för Fol under perioden 2014 till 2025 med måttliga 12 % (från 626 till 703 Mkr per år i ambitionsnivå 1). Detta förefaller vara helt otillräckligt, särskilt med beaktande av att betydande Fol-satsningar på demonstration av elektrifierade vägar ingår i beloppen.

I den beslutade planen för infrastruktursatsningar fram till 2025 ingår stora satsningar på underhåll, upprustning och nyinvesteringar i det svenska järnvägssystemet. För att kunna realisera dessa planer kommer att krävas betydande kunskapsuppbyggnad och utbildningsinsatser inom järnvägsrelaterade områden. Optimerat förebyggande underhåll, såväl av infrastruktur som rullande materiel, nya signal- och trafikledningssystem, ökat kapacitetsutnyttjande av befintliga spårssystem, ökad punktlighet, ökad drifts- och personsäkerhet samt nya stambanor för högre hastigheter är exempel områden som kommer att kräva väsentligt ökade Fol-insatser.

Exempel på projekt för demonstration, kunskapsutveckling och konkret förbättringsarbete är High Speed Nordic, Gröna Effektiva Godståg och det av Trafikverket initierade samverkansprojektet Systematiskt Punktlighetsarbete (Tillsammans för Tåg i Tid), vilka alla kräver resurser för att bli framgångsrika.

Swedtrains enkät

Mot denna bakgrund har Swedtrain under våren 2013 genomfört en enkätundersökning bland Swedtrains medlemsföretag angående kompetens-, utbildning- och forskningsbehov inom järnvägsbranschen till 2025. Enkäten har redovisats i en skrivelse till Trafikverket i juni 2013 med förslag att Trafikverket låter genomföra en bredare och grundligare analys av dessa behov.

Enkäten visar på ett kraftigt ökat behov, särskilt på längre sikt (5-10 år), av tekniker och särskilt civilingenjörer. Rekryteringsbehoven gäller främst inom signalteknik, elektroteknik och underhåll. Kraftigt ökade forskningsbehov förväntas inom signalteknik, elektroteknik och transportekonomi. Dessa erfarenheter överensstämmer med bedömningar i andra länder, bl a Storbritannien.

Swedtrain menar att de Fol-behov som utredningen redovisar inte är synkroniserade med de ambitiösa järnvägssatsningar som infrastrukturplanen innehåller.

Ökad transparens

Swedtrain har förståelse för den transportslagsövergripande redovisningen av transportsektorns Fol-verksamhet. Vi efterlyser dock en ökad transparens i redovisningen med en tydligare uppdelning av resursbehoven mellan transportslag. En sådan uppdelning skulle gynna alla transportslag och leda till ökat nyttiggörandet av forskningen.

Samverkan med andra finansiärer, framförallt VINNOVA och Energimyndigheten, måste bli bättre och tydligare. Ett ansökningsförfarande bör kunna utvecklas där olika transportmyndigheter och forskningsfinansiärer samverkar.

Utredningen lyfter fram behovet av demonstrationsprojekt för elektrifierade vägar. Swedtrain ser nyttan av elvägar som ett för vissa tillämpningar nischat sätt att utveckla grönare transportsystem. Det finns betydande synergier med system inom spårtrafiken, t ex elektriska styr- och drivsystem och kontaktledningar. Vi vill dock framhålla att dessa satsningar inte får ske på bekostnad av minskade satsningar på Fol inom järnvägen.

Fortsatt samråd

Swedtrain välkomnar förslaget att inrätta ett Fol-råd. Med tanke på de betydande planerade järnvägssatsningarna föreslår Swedtrain att järnvägssektorn ska representeras i rådet från både forskningssektorn och operativ verksamhet, t ex teknikföretag eller järnvägsföretag.

Swedtrain deltar gärna i fortsatt dialog kring utvecklingen av Fol inom transportsektorn.

/SH 131031